

Пропозиції
Пенсійного фонду України до проєкту Закону України
“Про внесення змін до деяких законів України щодо поліпшення умов
призначення пенсій”, внесеного народними депутатами України
Королевською Н.Ю. та іншими
(реєстраційний номер 3054 від 10 лютого 2020 року)

1. Пенсійний фонд України не підтримує законопроект в запропонованій редакції.

2. Згідно із частиною першою статті 72 Закону України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (далі - Закон) основним джерелом формування коштів Пенсійного фонду України є надходження від сплати єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування, що спрямовуються на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування у розмірах, визначених законом.

Відповідно до статті 21 Основ законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування єдиний внесок на загальнообов’язкове державне соціальне страхування - це консолідований страховий внесок на пенсійне страхування, страхування у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, медичне страхування, страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, страхування на випадок безробіття, який в обов’язковому порядку сплачується страхувальниками з метою забезпечення реалізації прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за соціальним страхуванням.

Його розмір має забезпечувати застрахованим особам виплати та надання соціальних послуг, передбачених законодавством про загальнообов’язкове державне соціальне страхування; фінансування заходів, спрямованих на профілактику страхових випадків; створення резерву коштів для здійснення виплат та надання соціальних послуг застрахованим особам; компенсацію адміністративних витрат на забезпечення функціонування системи загальнообов’язкового державного соціального страхування.

Реалізація положень законопроекту потребуватиме додаткових видатків з бюджету, зокрема, Пенсійного фонду України, які не забезпечені реальними джерелами їх фінансування, а відтак - перегляду розміру єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування.

З огляду на статтю 113 Закону щодо покриття дефіциту Пенсійного фонду України за рахунок коштів Державного бюджету України, реалізація законопроекту матиме вплив на видатки Державного бюджету України, що потребує врахування думки Міністерства фінансів України щодо можливості його реалізації.

Згідно із статтею 22 Загальної декларації прав людини розміри соціальних виплат і допомоги встановлюються з урахуванням фінансових можливостей держави. Європейський суд з прав людини у рішенні від 9 жовтня 1979 року у справі “Ейрі проти Ірландії” констатував, що здійснення соціально-економічних

прав людини значною мірою залежить від становища в державах, особливо фінансового.

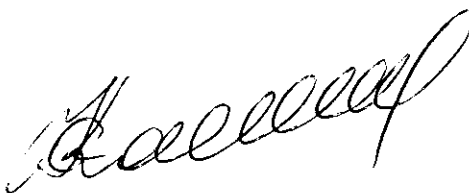
В Рішенні від 7 листопада 2018 року № 9-р/2018 Конституційний Суд України у справі щодо конституційності пункту 7 розділу II Закону України “Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні” зазначив, що фінансування соціальних та інших зобов’язань держави має бути реальним та здійснюватися відповідно до її фінансово-економічних можливостей. За юридичною позицією Конституційного Суду України у разі значного погіршення фінансово-економічної ситуації, виникнення умов воєнного або надзвичайного стану, необхідності забезпечення національної безпеки України, модернізації системи соціального захисту тощо держава може здійснити відповідний перерозподіл своїх видатків з метою збереження справедливого балансу між інтересами особи та суспільства (пункт 2.2 Рішення). На тому, що наявні ресурси держави та її соціальні зобов’язання є взаємозалежними, наголошено і в актах міжнародного права з питань захисту прав і свобод людини і громадянина, таких як Загальна декларація прав людини 1948 року, Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 року.

Європейський суд з прав людини у рішенні від 29 червня 2006 року у справі “Пантелесенко проти України” зазначив, що стаття 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод гарантує наявність на національному рівні засобу правового захисту для реалізації прав і свобод, у якій би формі вони не забезпечувалися у національному правовому полі. Суд також підкреслив, що засіб юридичного захисту має бути ефективним, як на практиці, так і за законом.

При вирішенні справи “Каїч та інші проти Хорватії” (рішення від 17 липня 2008 року) Європейський Суд з прав людини вказав, що для Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод було б неприйнятно, якби стаття 13 декларувала право на ефективний засіб захисту, але без його практичного застосування. Таким чином, обов’язковим є практичне застосування ефективного механізму захисту. Протилежний підхід суперечить принципу верховенства права.

Голова правління
Пенсійного фонду України

«24» лютого 2020 р.

Є. КАПІНУС